

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
دفتر امور اقتصادی
مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان قزوین

گزارش نظارت بر اجرای برنامه الگوی کشت ملی محصولات کشاورزی (استان قزوین)

سال زراعی ۱۴۰۳-۱۴۰۲

تهیه و تدوین:

علیرضا نیکویی، مسعود مستشاری محصل، سارا نوروزی، وحیده علی پور استخری، عباس پورمیدانی و علیرضا توکلی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

دفتر امور اقتصادی

مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان قزوین

شناسنامه گزارش

عنوان: گزارش نظارت بر اجرای برنامه الگوی کشت ملی محصولات کشاورزی (استان قزوین) در سال زراعی ۱۴۰۲-۱۴۰۳

تهیه و تدوین: علیرضا نیکویی، مسعود مستشاری محمص، سارا نوروزی، وحیده علی پور استخری، عباس پورمیدانی و علیرضا توکلی

همکاران اصلی: مهندس علی راه انجام، دکتر حسن جلیوند، مهندس سعید اسدی، مهندس نیکو، دکتر فرامرزحیری مقدم،

مهندس مهری محمودی، دکتر معصومه یوسفی آذر و اعظم خسروی نژاد

نظارت و مشاوره:

تهیه و تنظیم: دفتر امور اقتصادی سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

مدیر داخلی:

نظارت بر طراحی و چاپ:

طراحی و صفحه آرایی:

ناشر: دفتر امور اقتصادی

شمارگان:

نوبت چاپ: اول

شماره ثبت:

تاریخ ثبت: ۱۴۰۴

نشانی: تهران، بزرگراه شهید چمران، خیابان یمن، باغ کشاورزی، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

تلفن: ۲۲۴۰۲۳۰۰

فهرست مطالب

چکیده	۶
مقدمه	۷
معرفی استان قزوین	۸
سیمای اقتصاد کشاورزی استان قزوین	۸
توانمندی ها و ظرفیت های استان در بخش کشاورزی سال (۱۴۰۳-۱۴۰۲)	۹
فرآیند اجرای الگوی کشت در استان قزوین	۹
تقسیم کار استانی در راستای اجرای برنامه عملیاتی	۱۱
ارزیابی اجرای الگوی کشت	۱۱
برنامه های آموزشی و ترویجی اجرا شده در استان قزوین	۱۹
چالش های اجرای الگوی کشت قزوین	۲۰
جمع بندی و نتیجه گیری	۳۱

فهرست جداول

جدول ۱ - سطح زیر کشت، عملکرد و تولید محصولات عمده زراعی در برنامه و میزان تحقق آن در استان قزوین (سال زراعی ۱۴۰۲-۰۳)	۱۲.....
جدول ۲ - بهره وری مصرف آب (سال زراعی ۱۴۰۲-۱۴۰۳)	۱۳.....
جدول ۳ - وضعیت و سطح اجرای سیستم های آبیاری نوین در استان قزوین (سال زراعی ۱۴۰۲-۱۴۰۳)	۱۴.....
جدول ۴ - وضعیت و سطح اجرای سیستم های آبیاری نوین و نصب کنتور هوشمند در استان قزوین (سال زراعی ۱۴۰۲-۰۳)	۱۵....
جدول ۵- تسطیح و یکپارچه سازی اراضی ، درجه مکانیزاسیون کشاورزی و ضریب نفوذ بذر گواهی شده	۱۵.....
جدول ۶- وضعیت احداث گلخانه در استان قزوین	۱۶.....
جدول ۷- مقادیر کودهای مصرفی ازته، فسفره و پتاسه در برنامه و میزان تحقق آن در سال زراعی ۱۴۰۲-۰۳ برای استان قزوین	۱۷.....
جدول ۸- سطح زیر کشت محصولات مختلف زراعی در اراضی S۱-S۳ مبتنی بر سامانه تناسب اراضی در استان قزوین	۱۸.....
جدول ۹- فعالیت های رسانه ای جمعی و انفرادی	۱۹.....
جدول ۱۰- سازه های ترویجی	۱۹.....
جدول ۱۱- فعالیت های آموزشی- ترویجی موضوعی	۲۰.....
جدول ۱۲- مشکلات و چالش های اجرای طرح الگوی کشت در سطح شهرستان (۱۴۰۲-۱۴۰۳)	۲۱.....
جدول ۱۳- ضریب تحقق برنامه برای درصدهای مختلف	۳۱.....
جدول ۱۴- درصد تحقق واقعی شاخص های مختلف در برنامه ابلاغی در استان، سال ۱۴۰۲-۱۴۰۳	۳۲.....

فهرست شکل ها

- شکل ۱- برگزاری جلسات ارزیابی و بحث و تبادل نظر در مورد الگوی کشت در استان قزوین ۱۰
- شکل ۲- برگزاری هفتمین کاروان ترویج بهره-وری ویژه الگوی کشت ملی در استان قزوین ۱۰
- شکل ۳- تفاوت سطح زیر کشت محصولات عمده زراعی در استان در برنامه و میزان تحقق آن در استان قزوین در سال زراعی ۰۳- ۱۲
- شکل ۴- تفاوت میزان تولید محصولات عمده زراعی در استان در برنامه و میزان تحقق آن در استان قزوین در سال زراعی ۰۳- ۱۳

چکیده

هدف از نظارت بر برنامه الگوی کشت پایش، ارزیابی، اصلاح و به‌هنگام‌سازی انتظارت پیش‌بینی شده و نتایج به دست آمده و ارائه بازخورد به عوامل تدوین کننده و اجرایی برنامه، به منظور برطرف نمودن نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت آن و نظارت مستمر بر اجرای مناسب برنامه در راستای رویکردهای تعیین شده است. به منظور جمع‌بندی و تعیین میزان دستیابی به اهداف اصلی برنامه الگوی کشت در استان قزوین در سال زراعی ۱۴۰۳-۱۴۰۲، از شاخص ضریب تحقق یک استفاده گردید. بطوریکه در صورت تحقق هر یک از برنامه‌های ابلاغی بین ۹۰-۱۱۰ درصد ضریب تحقق یک، تحقق ۸۰ تا ۱۲۰ درصد ضریب تحقق ۸/، ۷۰ تا ۱۳۰ درصد ضریب تحقق ۶/، و در صورت تحقق کمتر از ۳۰ درصد برنامه ابلاغی، ضریب تحقق ۲/۰ تعلق گرفت. میزان تحقق برنامه در استان قزوین در خصوص سطح زیر کشت محصولات ۹۸٪، میزان تحقق برنامه در خصوص عملکرد محصولات ۱۲۱٪ و در خصوص تولید محصولات مهم این میزان ۱۱۵٪، میانگین درصد تحقق شاخص‌های مختلف ۸۷٫۸۰ درصد بود که با توجه به اجرای الگوی کشت می‌تواند میانگین قابل قبولی باشد.

کلمات کلیدی: الگوی کشت، امنیت غذایی، پایداری منابع

مقدمه

ایران با میانگین بارندگی سالانه کمتر از ۳۰۰ میلیمتر در پهنه‌بندی خشک و نیمه خشک جهانی قرار دارد که این در حدود یک سوم متوسط بارندگی جهانی است. با توجه به نیاز جمعیت کشور به مواد غذایی از یک سو و سطح واردات آن‌ها از سوی دیگر، افزایش معنی‌دار تولید محصولات کشاورزی ضرورت دارد. این درحالی است که سرانه منابع آب تجدیدشونده در ایران یک چهارم سرانه جهانی می‌باشد. علاوه بر این پدیده تغییرات اقلیمی حاصل از گرم شدن کره زمین، همانند بسیاری از مناطق دنیا در ایران نیز رو به گسترش است. لذا این موارد از چالش‌های اساسی تأمین مواد غذایی کشور می‌باشند. نتیجه تغییرات اقلیمی در ایران، کم شدن میانگین بارندگی سالانه و محدودیت بیشتر منابع آب قابل استفاده در بخش‌های مختلف اقتصادی و زیست محیطی است. بنابراین می‌توان گفت که رقابت کنونی بر سر آب در بخش‌های آب آشامیدنی شهری و روستایی، کشاورزی، صنعت و محیط زیست افزایش خواهد یافت. پس بایستی با بهبود و پیاده نمودن الگوی کشت سازگار با شرایط پیش آمده، ضمن تولید پایدار محصولات کشاورزی در مصرف آب نیز صرفه جویی نموده به بیان دیگر راندمان مصرف آب در بخش کشاورزی را بالا برد. بنابراین طراحی و پیشنهاد الگوی کشت بهینه یکی از مهم‌ترین مباحث در برنامه‌ریزی کشاورزی محسوب می‌شود. طراحی و پیاده‌سازی الگوی کشت یکی از مهم‌ترین مباحث در برنامه‌ریزی کشاورزی محسوب می‌شود. به‌طور کلی عوامل مؤثر بر الگوی کشت محصولات زراعی و باغبانی را می‌توان عوامل و منابع طبیعی (اقلیم، منابع آب و خاک و ...)، عوامل زیست محیطی، عوامل اجتماعی، سیاست - گذاری‌های دولت و عوامل اقتصادی دانست. الگوی کشت محصولات به‌عنوان برنامه تولیدات کشاورزی آینده، در درجه اول بایستی بر آندگی مناسب و قابل اجرا از تلفیق صحیح کلیه پتانسیل‌ها، محدودیت‌ها و نیازهای هر منطقه باشد درحالی‌که همزمان بایستی به نیازهای ملی نیز پاسخگو باشد.

امنیت غذایی کشور مبتنی بر دسترسی مطمئن به منابع پایه آب و خاک، تنظیم سیاست‌ها، ارائه پشتیبانی‌ها و حمایت‌های فنی، مالی، بیمه‌ای و بهبود مهارت بهره‌برداران میسر است. امنیت غذایی زمانی به دست می‌آید که همه مردم همواره به غذای کافی، سالم، مغذی و حلال، دسترسی فیزیکی و اقتصادی داشته و این غذا نیازهای فرد برای یک زندگی سالم و فعال را فراهم سازد.

برنامه‌ی الگوی کشت ملی با هدف ارتقای امنیت غذایی کشور، حفاظت از منابع پایه سرزمینی، ارتقاء اشتغال و درآمد کشاورزان و با توجه ویژه به محدودیت منابع آب و خاک، تغییرات مولفه‌های اقلیمی، بروز خشکسالی‌های مستمر و با لحاظ نمودن توان سرزمینی، ملاحظات علمی و ظرفیت‌های اکولوژیکی کشور تدوین شده است. این برنامه مجموعه‌ای از سیاست‌ها، راهبردها و اقدامات عملی در سطح ملی و منطقه‌ای را شامل شده و به خلاءهای قانونی، حقوقی، دانشی و عوامل فنی، اجرایی، مالی، سیاستی و نرم‌افزاری مؤثر بر تولید پایدار محصولات کشاورزی تکیه دارد. در این برنامه تلاش می‌شود با ارتقای شاخص بهره‌وری، تولید بهبود یابد.

معرفی استان قزوین

استان قزوین در حوزه ی مرکزی ایران بین ۴۸ درجه و ۴۴ دقیقه تا ۵۰ درجه و ۵۱ دقیقه طول شرقی از نصف النهار گرینویچ و ۳۵ درجه ۲۴ دقیقه تا ۳۶ درجه و ۴۸ دقیقه عرض شمالی نسبت به خط استوا قرار دارد. استان قزوین، در شمال غربی ایران با مرکزیت شهر قزوین واقع شده است. مساحت این استان در حدود ۱۵۶۲۳ کیلومتر مربع (کمتر از ۱٪ خاک کشور) و جمعیت بالغ بر ۱۲۷۳۷۶۱ نفر (۵۹/۱٪ سهم جمعیتی کشور) می باشد. میزان بارش متوسط سالیانه در این استان بین ۲۱۰ تا ۵۵۰ میلی لیتر در سال متغیر است. میانگین دمای سالانه ۱۴/۱ درجه سانتی گراد است. مطالعات اقلیم شناسی استان قزوین نشان می دهد که وجود پستی و بلندی ها و شرایط توپوگرافیکی باعث ایجاد تنوع اقلیمی زیادی در مناطق مختلف گردیده است و میکروکلیمهای متفاوتی را می توان در این استان تجربه نمود. پهنه بندی تنوع اقلیمی استان قزوین نشان می دهد که حداقل ۱۲ اقلیم متمایز از خیلی اقلیم مرطوب فراسرد تا اقلیم خشک سرد قابل شناسایی است. اما بخش عمده ی استان (دشت قزوین) تحت تأثیر اقلیم نیمه خشک سرد، نیمه خشک فرا سرد و خشک سرد قرار دارد. بیشترین پهنه اقلیمی استان در اقلیم نیمه خشک سرد قرار می گیرد.

نقشه هم باران استان نشان می دهد که تغییرات بارشی استان از میانگین ۲۱۰ میلی متر در سال در بخش های جنوبی دشت قزوین تا میانگین بارش ۵۵۰ میلی متر در ارتفاعات الموت در شمال شرق قزوین متغیر بوده و عمده مناطق کشاورزی استان قزوین دارای میانگین بارش ۳۰۰ میلی متر در سال هستند. تنوع اقلیمی زمینه مساعدی برای کشت انواع محصولات گرمسیری و سردسیری در نقاط مختلف استان را فراهم کرده است به طوریکه انواع محصولات گندم، جو، یونجه، زعفران، چغندر قند، عدس، لوبیا، سیب زمینی، تره بار، هندوانه، زیتون، ذرت، پسته، زیتون، گیلاس، سیب، هلو، زردآلو، گردو، انگور، فندق و زالزالک در سطح وسیعی از کشت می شوند.

سیمای اقتصاد کشاورزی استان قزوین

استان قزوین یکی از ۳۱ استان ایران است این استان با دارا بودن تنها ۱ درصد از مساحت کشور نزدیک به ۱۰ درصد در اقتصاد و تولیدات ایران نقش دارد و با استان های مازندران، گیلان، همدان، زنجان، مرکزی و البرز همسایه است. استان قزوین، در شمال غربی ایران با مرکزیت شهر قزوین واقع شده است. براساس آخرین تقسیمات کشوری این استان با مرکزیت شهر قزوین، شامل ۶ شهرستان قزوین، تاکستان، بوئین زهرا، آبیگ، البرز، آوج و ۲۵ شهر ۱۹ بخش و ۴۶ دهستان می باشد. این استان با مساحتی بالغ بر ۰/۹۶ درصد از مساحت کل کشور دارای استعدادهای غنی کشاورزی و باغداری است که با دارا بودن ۳۶۶.۱۳۱ هزار هکتار اراضی کشاورزی، سالانه قادر به تولید حدوداً ۴ میلیون تن محصولات زراعی، باغی و دامی می باشد. به لحاظ موقعیت جغرافیایی و نزدیکی به استان تهران، شرایط مناسبی برای سرمایه گذاری و بازاریابی در بخش های مختلف کشاورزی را دارد. دشت قزوین از نظر پیشینه تاریخی و محصولات کشاورزی، اهمیت اقتصادی و تاریخی بسیار مهمی در میان دشت های ایران دارد و یکی از مهم ترین قطب کشاورزی کشور به حساب می آید.

توانمندی ها و ظرفیت های استان در بخش کشاورزی سال (۱۴۰۲-۱۴۰۳)

این استان دارای ۸۵۰۰۰۰ هکتار اراضی مرتعی، ۲۸۰۰۰ هکتار جنگل و ۲۹۰۰۰ هکتار بیابان است و از این جهت یک ناحیه اقلیمی بسیار غنی در کشور محسوب می گردد. از بین کلیه اراضی موجود در استان قزوین ۴۵۳۰۰۰ هکتار تحت عنوان اراضی کشاورزی و باغات به ثبت رسیده است که زیر کشت محصولات زراعی، باغی و گلخانه ای است. سطح زیر کشت محصولات زراعی در استان قزوین بالغ بر ۲۷۳/۲۰۶ هزار هکتار می باشد که از این مقدار ۱۳۸/۳۰۰ هزار هکتار به کشت آبی و ۱۳۴/۹۰۶ هزار هکتار به کشت دیم اختصاص داده شده است. اصلی ترین مزارع استان، در دشت بسیار وسیع و حاصلخیز قزوین با ۱۳ هزار کیلومتر مربع مساحت است که یکی از مراکز مهم کشاورزی در کشور قلمداد می شود و اکنون با مکانیزه شدن مراحل مختلف تولید و دسترسی به آب های روان، استفاده از ماشین آلات نوین و به کار گرفتن اصول علمی در دفع آفات نباتی، ۵ درصد از نیاز غذایی کشور را تامین می نماید. این استان از نظر تولیدات کشاورزی در سطح کشور مطرح بوده و یکی از مناطق مستعد کشاورزی در ایران می باشد. بخش کشاورزی و منابع طبیعی این استان در توسعه اقتصادی از جایگاه ویژه ای برخوردار است. با توجه به وجود ظرفیت های بالقوه و استفاده نشده بخش کشاورزی در استان، براهتی می توان با تزریق اعتبارات و افزایش توانمندی های حرفه ای در این بخش و تجاری کردن آن، بازدهی بسیار خوبی در مدت زمان کوتاه به ارمغان آورد. این بخش قادر خواهد بود محصولات متنوع زراعی، باغی، دامی، آبزیان و گیاهان دارویی و صنعتی در حجم زیاد تولید نماید که خود کفایی غذایی و عزت ملی را بدنبال خواهد داشت. بعنوان نمونه، در تولید زغال اخته رتبه اول، فندق، زیتون و زالزالک رتبه دوم، گلابی، گیلاس، انگور و ماهیان زینتی رتبه سوم، ذرت علوفه ای رتبه چهارم، شیر رتبه پنجم، توت فرنگی گلخانه ای، قارچ دکمه ای و تخم مرغ رتبه ششم را در بین استان های کشور به خود اختصاص داده است. استان قزوین دارای صنایع دامپروری و پرورش طیور متعدد است. این عامل سبب شده است تا این استان به عنوان یکی از تأمین کنندگان علوفه صنعتی به خصوص ذرت علوفه ای شناخته شود. دسترسی آسان به استان های البرز، زنجان و همدان به عنوان مراکز دیگر دامپروری سبب شده تا با تمرکز بیشتری روی محصولات علوفه ای کار شود. به همین علت، این منطقه اولین دشت ایران است که دارای ردیف بودجه ای مستقل در کشور می باشد. سابقه تحقیق و آموزش در حوزه کشاورزی قزوین به ۵۰ سال پیش و به سازمان عمران و دشت قزوین باز می گردد.

فرآیند اجرای الگوی کشت در استان قزوین

پس از رونمایی از سند الگوی کشت در وزارت متبوع و ابلاغ آن به استان جلسات متعدد کارشناسی در خصوص تبیین و تحلیل ترکیب کشت ابلاغی به استان و تطابق آن با ظرفیت ها و منابع موجود در بخش کشاورزی برگزار گردید. در همین راستا جلسات توجیهی، آموزشی و مشورتی متعددی جهت تبیین و ابلاغ سیاست ها، دستورالعمل ها و برنامه های مرتبط با الگوی کشت استان از جمله جلسات در استانداری، فرمانداری، بازرسی، جلسات داخلی با معاونت ها، مدیریت ها

و مراکز جهاد کشاورزی تشکیل گردید. در ادامه جهت هماهنگی، پیگیری امور و برقراری تعامل با معاونت‌ها و مدیریت‌های داخلی و سایر دستگاه‌های برون سازمانی نسبت به تعیین مدیر پروژه، ایجاد دفتر و ستاد الگوی کشت اقدام گردید. گام بعدی در فرایند عملیاتی نمودن الگوی کشت انجام مکاتبات مختلف با مدیریت‌های شهرستان جهت ابلاغ ترکیب کشت شهرستانی و ارائه برش ترکیب کشت تا سطوح روستاها و همچنین انعکاس آن به سایر دستگاه‌های استانی مرتبط با الگوی کشت بود.

شکل ۱- برگزاری جلسات ارزیابی و بحث و تبادل نظر در مورد الگوی کشت در استان قزوین

هفتمین کاروان ترویج بهره‌وری ویژه الگوی کشت ملی همزمان با سراسر درشش نقطه استان قزوین برگزار شد. این کاروان ترویجی در تاریخ ۱۴۰۳/۰۷/۰۹ با حضور رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان قزوین، رئیس مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی، مدیران کل دستگاه‌های تابعه، مدیرعامل خبرگان کشاورزی کشور، محققان، مروجین و بهره‌برداران در یک شرکت توسعه مکانیزاسیون و همزمان در پنج نقطه دیگر استان قزوین برگزار شد.

شکل ۲- برگزاری هفتمین کاروان ترویج بهره‌وری ویژه الگوی کشت ملی در استان قزوین

تقسیم کار استانی در راستای اجرای برنامه عملیاتی

اجرای الگوی کشت بدون مشارکت همه‌ی ارکان موثر در سطح استان، میسر نخواهد بود و ضرورت دارد، همگرایی، همسوئی و هماهنگی جامع و کاملی در سطح استان در این خصوص وجود داشته باشد. بر این اساس، تقسیم کار استانی خواهد بود که استاندار محترم هر یک از استان‌ها، محوریت اقدام و مرجع هماهنگی و پیشبرد امور محسوب می‌شوند. در استان قزوین برای اجرای مناسب الگوی کشت با سیاست‌های ابلاغی در سازمان جهاد کشاورزی کارگروه اجرایی الگوی کشت تشکیل گردید. اولین اقدام کارگروه هماهنگی بین ادارات مرتبط با الگوی کشت بوده که با برگزاری جلسات متعدد با استاندار، فرمانداری و سایر ادارات در جهت پیشبرد برنامه الگوی کشت اقدامات لازم انجام گرفت. همچنین کارگروه نظارت بر اجرای الگوی کشت در استان با ریاست رئیس مرکز تشکیل و بر اساس دستورالعمل نظارات اقدامات و کار نظارتی را در استان انجام داده شد. برنامه ابلاغی الگوی کشت محصولات زراعی استان برای سال زراعی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ در جداول ۱۲ گانه اجرای الگوی کشت در استان قزوین تکمیل گردید که نتایج این جداول به تفکیک مورد بررسی و تحلیل آماری قرار گرفته است.

ارزیابی اجرای الگوی کشت

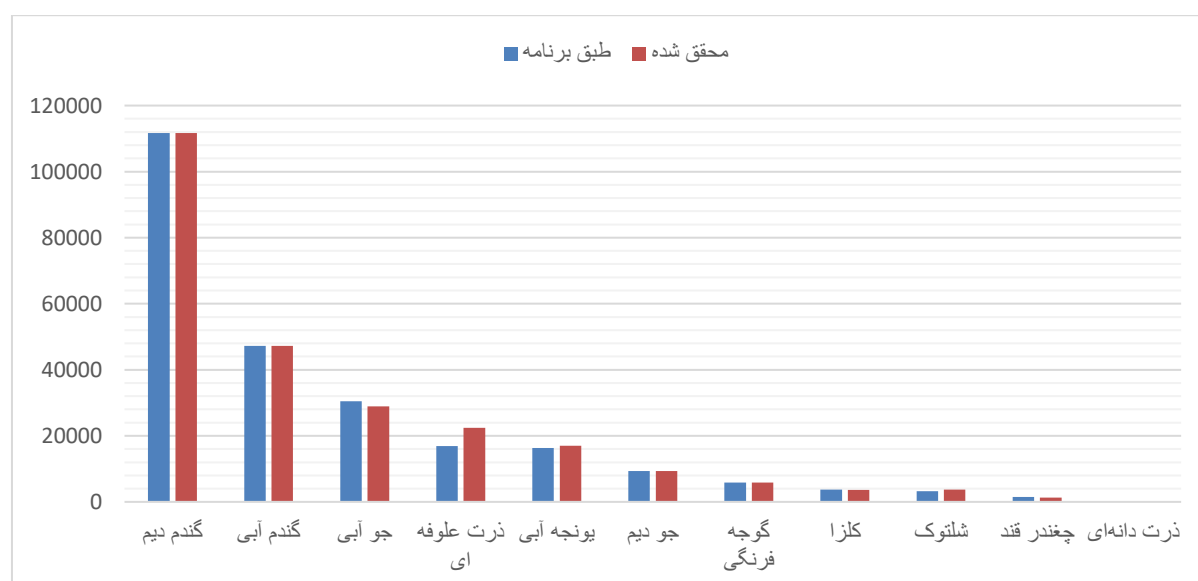
جدول ۱ سطح زیر کشت، عملکرد و تولید محصولات عمده زراعی در استان قزوین را در برنامه و میزان تحقق آن در سال زراعی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ نشان می‌دهد. همانگونه که مشاهده می‌شود از محصولاتی که در استان کشت شده‌اند. سطح زیر کشت، عملکرد و تولید محصولات زراعی انحراف معنی داری از برنامه ندارند. بطوریکه انتظارات برنامه در خصوص سطح زیر کشت، عملکرد و تولید محقق شده است و در برخی محصولات بیشتر از برنامه می‌باشد. از طرفی اهداف برنامه در خصوص کشت محصولات کلزا، چغندر قند صد درصد محقق نگردیده است سطح زیر کشت شلتوک، یونجه آبی، ذرت دانه ای و علوفه ای بسیار بیشتر از برنامه ابلاغی بوده است. علت افزایش سطح زیر کشت این محصولات جنبه اقتصادی داشته و زارعین بیشتر به دنبال سودآوری می‌باشند لذا با توجه به افزایش قیمت برنج افزایش چشمگیری در سطح زیر کشت این محصولات داشتیم، لذا در این زمینه نیاز به تصویب قانون و برنامه‌ریزی موثر در خصوص کاهش سطح زیر کشت این محصولات می‌باشد. باید توجه داشت با ابلاغ دستوری نمی‌توان کشاورزان را مجاب نمود سطح زیر کشت را کاهش دهند. لذا سیاست حمایتی، قیمت تضمینی متناسب با الگوی کشت، و اجرای برنامه کشت قراردادی برای محصولات زراعی هدف می‌تواند راهکار مناسبی باشد. با توجه به بهاره بودن کشت این محصولات، این انحراف منجر به مصرف بیش از اندازه و ظرفیت منابع آبی گردیده و می‌بایست اصلاح گردد.

جهت ارزیابی میزان و درصد واقعی تحقق برنامه در شاخص سطح زیر کشت، از میانگین وزنی سطح زیر کشت و نیز ضریب تحقق (جدول ۱۳) سطح ابلاغی استفاده شد. بر این اساس درصد تحقق سطح زیر کشت ابلاغی محصولات کشاورزی در این استان براساس نقش و وزن سطح زیر کشت هر محصول در تحقق سطح زیر کشت کل محصولات

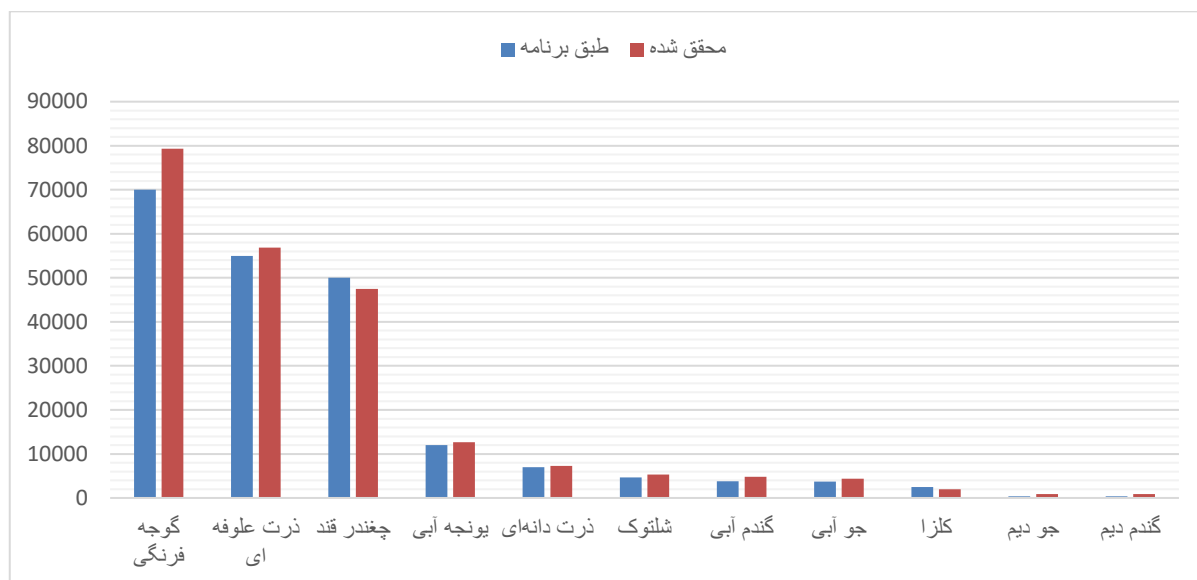
بدست آمد که برابر با ۹۸ درصد بود. این مقدار کمتر از درصد تحقق سطح زیر کشت ابلاغی براساس میانگین هم وزن سطح زیر کشت محصولات بود که به نظر می‌رسد دقیق‌تر می‌باشد.

جدول ۱ - سطح زیر کشت، عملکرد و تولید محصولات عمده زراعی در برنامه و میزان تحقق آن در استان قزوین (سال زراعی ۱۴۰۳-۱۴۰۲)

سال ۱۴۰۳-۱۴۰۲ (طبق برنامه)					سال ۱۴۰۲-۱۴۰۳ (تحقق شده)				
سطح (هکتار)	عملکرد (کیلوگرم در هکتار)	تولید (تن)	سطح (هکتار)	درصد تحقق	عملکرد (کیلوگرم در هکتار)	درصد تحقق	تولید (تن)	درصد تحقق	
۴۷۱۹۴	۳۸۰۰	۱۷۹۳۴۰	۴۷۱۹۴	۱۰۰	۴۷۷۸	۱۰۰	۲۲۵۵۰۰	۱۲۶	گندم آبی
۱۱۱۶۷۳	۳۵۰	۳۹۱۰۰	۱۱۱۶۷۳	۱۰۰	۸۵۲	۱۰۰	۹۵۱۷۰	۲۴۳	گندم دیم
۳۰۴۶۰	۳۷۰۰	۱۱۲۷۰۰	۲۸۹۴۷	۹۵	۴۳۷۵	۹۵	۱۲۶۶۳۳	۱۱۲	جو آبی
۹۳۱۲	۳۷۰	۳۴۴۵	۹۳۱۲	۱۰۰	۸۶۴	۱۰۰	۸۰۴۸	۲۳۴	جو دیم
۳۲۰۰	۴۷۰۰	۱۵۰۴۰	۳۷۵۴	۱۱۷	۵۳۵۴	۱۱۷	۲۰۱۰۰	۱۳۴	شلتوک
۱۵۰	۷۰۰۰	۱۰۵۰	۱۶۰	۱۰۷	۷۲۵۰	۱۰۷	۱۱۶۰	۱۱۰	ذرت دانه‌ای
۳۶۹۰	۲۵۰۰	۹۲۲۵	۳۶۰۵	۹۸	۱۹۴۳	۹۸	۷۰۰۶	۷۶	کلزا
۱۵۰۰	۵۰۰۰۰	۷۵۰۰۰	۱۲۹۶	۸۶	۴۷۵۱۲	۸۶	۶۱۵۷۵	۸۲	چغندر قند
۵۸۰۰	۷۰۰۰۰	۴۰۶۰۰۰	۵۸۰۰	۱۰۰	۷۹۳۱۰	۱۰۰	۴۶۰۰۰۰	۱۱۳	گوجه فرنگی
۱۶۳۳۹	۱۲۰۰۰	۱۹۶۰۶۸	۱۶۹۸۵	۱۰۴	۱۲۶۴۰	۱۰۴	۲۱۴۶۸۵	۱۰۹	یونجه آبی
۱۶۸۷۰	۵۵۰۰۰	۹۲۷۸۵۰	۲۲۴۵۸	۱۳۳	۵۶۸۸۴	۱۳۳	۱۲۷۷۵۰۰	۱۳۸	ذرت علوفه‌ای

شکل ۳ - سطح زیر کشت محصولات عمده زراعی در برنامه و میزان تحقق آن در استان قزوین (سال زراعی ۱۴۰۳-۱۴۰۲)

شکل ۴- تولید محصولات عمده زراعی در برنامه و میزان تحقق آن در استان قزوین (سال زراعی ۱۴۰۳-۱۴۰۲)

در سال زراعی از ابتدای مهر ماه سال ۱۴۰۲ تا پایان شهریور ماه سال ۱۴۰۳ میزان بارش ۲۲۵.۱ بوده است و این در حالی است که میزان بارندگی نرمال ۳۰۷.۱ میلی متر بوده است یعنی در سال زراعی گذشته ما با ۸۱ میلی متر کاهش باران یا به تعبیر دیگر کاهش ۲۶.۶ درصدی بارندگی مواجه بودیم. طبق رتبه بندی، استان قزوین پس از استان های گیلان و چهارمحال بختیاری به عنوان سومین استان خشک در سال ۱۴۰۲ و ۱۴۰۳ مطرح شده است.

جدول ۲- بهره وری مصرف آب (سال زراعی ۱۴۰۳-۱۴۰۲)

نوع محصول	عملکرد (کیلوگرم در هکتار)	میزان آب مصرفی (متر مکعب در هکتار)	بهره وری مصرف آب (کیلوگرم بر متر مکعب)	میزان بارش سال زراعی (میلیمتر)	بهره وری آب سبز (کیلوگرم بر متر مکعب)
گندم آبی	۳۸۰۰	۷۵۰۰	۰.۵۱	۲۲۵.۱	
گندم دیم	۳۵۰	۰	۰	۲۲۵.۱	
جو آبی	۳۷۰۰	۶۰۰۰	۰.۶۲	۲۲۵.۱	
جو دیم	۳۷۰	۰	۰	۲۲۵.۱	
شلتوک	۴۷۰۰	۱۰۰۰۰	۰.۴۷	۲۲۵.۱	
ذرت دانه‌ای	۷۰۰۰	۱۱۰۰۰	۰.۶۴	۲۲۵.۱	
کلزا	۲۵۰۰	۷۰۰۰	۰.۳۶	۲۲۵.۱	
چغندر قند	۵۰۰۰۰	۱۶۰۰۰	۳.۱۳	۲۲۵.۱	
گوجه فرنگی	۷۰۰۰۰	۱۵۰۰۰	۴.۶۷	۲۲۵.۱	
یونجه آبی	۱۲۰۰۰	۱۶۰۰۰	۰.۷۵	۲۲۵.۱	
ذرت علوفه‌ای	۵۵۰۰۰	۱۰۰۰۰	۵.۵۰	۲۲۵.۱	

یکی از اهداف برنامه، تحلیل فرآیند اجرای سیستم‌های آبیاری در راستای افزایش راندمان آبیاری و کاهش تلفات آب است. جدول ۳ وضعیت و سطح اجرای سیستم‌های آبیاری نوین در استان قزوین در سال زراعی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ را نشان می‌دهد. طبق گزارش دریافتی از استان در بیشتر محصولات زراعی میزان و سطح اجرای سیستم‌های آبیاری نوین (از منظر کمی) طبق برنامه و بطور کامل اجرا گردیده است.

جدول ۳ - وضعیت و سطح اجرای سیستم‌های آبیاری نوین در استان قزوین (سال زراعی ۱۴۰۲-۱۴۰۳)

درصد آبیاری قطره‌ای تیپ	درصد آبیاری بارانی	درصد آبیاری سطحی	
۱۳	۷	۸۰	گندم آبی
۶	۶	۸۸	جو آبی
۰	۲۹	۷۱	یونجه
۲۵	۷	۶۸	کلزا
۵۶	۳	۴۱	ذرت علوفه‌ای
۴۳	۵	۵۲	چغندر قند
۱۰۰	۰	۰	ذرت دانه‌ای
۹۹	۰	۱	گوجه فرنگی (فضای باز)
۵۷	۱۲	۳۱	سیب زمینی
۱۰۰	۰	۰	پنبه
۰	۰	۱۰۰	شیدر
۹۵	۰	۵	پیاز
۶۵	۰	۳۵	لویا

یکی از اهداف برنامه، تحلیل فرآیند اجرای سامانه‌های آبیاری در راستای افزایش راندمان آبیاری و کاهش تلفات آب در مزرعه است. مطابق گزارش مدیریت آب و خاک و امور فنی و مهندسی سازمان جهاد کشاورزی استان قزوین وضعیت و سطح اجرای سامانه‌های نوین آبیاری در استان قزوین در سال زراعی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ در جدول ۴ آورده شده است.

جدول ۴ - وضعیت و سطح اجرای سامانه-های نوین آبیاری و نصب کنتور هوشمند در استان قزوین (سال زراعی ۱۴۰۲-۱۴۰۳)

سال ۱۴۰۱-۰۲ (محقق شده)					سال ۱۴۰۱-۰۲ (طبق برنامه)			سال ۱۴۰۰-۰۱				نوع محصول
درصد تحقق	تحویل حجمی آب (مورد)	درصد تحقق	نصب کنتورهای هوشمند (تعداد)	درصد تحقق	سطح اجرای سیستم های آبیاری نوین (هکتار)	تحویل حجمی آب (مورد)	نصب کنتورهای هوشمند (تعداد)	سطح اجرای سیستم های آبیاری نوین (هکتار)	تحویل حجمی آب (مورد)	نصب کنتورهای هوشمند (تعداد)	سطح اجرای سیستم های آبیاری نوین (هکتار)	
				۲۰								گندم آبی
				۱۲								جو آبی
				۲۹								یونجه
				۳۲								کلزا
				۵۹								ذرت علوفه ای
				۴۸								چغندر قند
				۱۰۰								پنبه
				۱۰۰								ذرت دانه ای
				۹۹								گوجه فرنگی (فضای باز)

جدول ۵ - درجه مکانیزاسیون و ضریب نفوذ بذر گواهی شده در برنامه و میزان تحقق آن در استان قزوین (سال زراعی ۱۴۰۲-۱۴۰۳)

سال ۱۴۰۲-۱۴۰۳ (محقق شده)				سال ۱۴۰۲-۱۴۰۳ (طبق برنامه)			سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲			
درصد تحقق	ضریب نفوذ بذر گواهی شده (درصد)	درصد تحقق	درجه مکانیزاسیون کشاورزی (درصد)	تسطیح و یکپارچه سازی اراضی (هکتار)	ضریب نفوذ بذر گواهی شده (درصد)	درجه مکانیزاسیون کشاورزی (درصد)	تسطیح و یکپارچه سازی اراضی (هکتار)	ضریب نفوذ بذر گواهی شده (درصد)	درجه مکانیزاسیون کشاورزی (درصد)	نوع محصول
۸۴.۳	۴۳		۹۷		۵۱			۳۷	۸۰	گندم آبی
۶۴.۳	۱۸		۹۵		۲۸			۱۸	۷۵	گندم دیم
۶۰	۱۸		۹۷		۳۰			۲۳	۷۸	جو آبی
			۹۵					۳	۷۵	جو دیم

یونجه	۹۰	۵۰					۱۰۰		
شلتوک	۳۵	۵۰					۹۶		
کلزا	۱۰۰	۱۰۰					۱۰۰		
ذرت علوفه ای	۱۰۰	۱۰۰					۱۰۰		
چغندر قند	۸۵	۱۰۰					۱۰۰		

افزایش ضریب مکانیزاسیون برای ارتقای بهره‌وری و کاهش ضایعات ضروریست. میزان تحقق اهداف برنامه در افزایش ضریب نفوذ بذر گواهی شده در محصولات استراتژیک گندم آبی خوب و در گندم دیم و جو (آبی) کم بوده است. علت کاهش ضریب نفوذ بذر گواهی شده می‌توان به اختلاف قیمت خرید گندم و فروش بذر اصلاح شده اشاره نمود که زارعین ترجیح می‌دهند از بذور خود مصرفی استفاده نمایند. با توجه به اهمیت این ضریب در دستیابی به عملکرد پتانسیل در محصولات زراعی، لازم است به این موضوع توجه و اقدامات ضروری در خصوص افزایش ضریب نفوذ بذر گواهی شده در سطح استان صورت گیرد. جدول ۶ وضعیت احداث گلخانه در برنامه و میزان تحقق آن در استان قزوین در سال زراعی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ را نشان می‌دهد. میزان تحقق برنامه احداث گلخانه در مجموع به اهداف یکساله نزدیک است. لیکن پراکنش تحقق برنامه در شهرستان‌های مختلف یکسان نیست. بطوریکه در شهرستان‌های آبیک و تاکستان خوشبختانه بسیار بیش از برنامه و در شهرستان آوج و شهرک نودهک برنامه پیش‌بینی شده تحقق نیافته است.

جدول ۶- وضعیت احداث گلخانه در برنامه و میزان تحقق آن در استان قزوین (سال زراعی ۱۴۰۳-۱۴۰۲)

شهرستان	برنامه	تحقق در سال ۱۴۰۳-۱۴۰۲	درصد تحقق
قزوین	۳۰	۲۲۵۷۰	۲۸.۲
تاکستان	۲۵	۱۴۴۸۰۰	۱۲۰.۷
بوئین زهرا	۲۵	۱۴۱۷۴	۲۳.۶
آبیک	۳۰	۲۰۸۸۱۵	۲۰۸.۸
البرز	۱۰	۱۸۸۴۸	۶۲.۸
شهرک نودهک	۷۰	۱۸۴۶۱۶	-
جمع	۲۰۰	۵۹۳۸۲۳	۱۴۸.۵

جدول ۷ وضعیت کودهای ازته، فسفره و پتاسه در برنامه و میزان تحقق آن در استان قزوین در سال زراعی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ را نشان می‌دهد. با توجه به تخصیص صورت گرفته، میزان مصرف کود ازته در محصولات استراتژیک (گندم و جو) و سایر محصولات طبق برنامه بوده است. میزان تخصیص و مصرف کودهای فسفره و پتاسه در همه محصولات تا حدود پنجاه درصد از برنامه ابلاغی تحقق یافته است که نسبت به پارسال افزایش داشته است.

یکی از برنامه‌ها و اهداف مهم الگوی کشت دستیابی به حداکثر تناسب اراضی در کشت محصولات مختلف زراعی است. اطلاعات دریافتی از ناظر اجرای الگوی کشت در استان قزوین نشان دهنده انطباق مناسب و قابل قبول سطوح کشت محصولات مختلف زراعی با سامانه تناسب اراضی و کشت در اراضی S^۱-S^۳ که حداکثر مطلوبیت برای کشت هر محصول را دارا می‌باشد، سطح کل اراضی محقق شده S^۱-S^۳ بیشتر از برنامه بوده بنابراین درصد تحقق بیشتر از ۱۰۰ درصد بدست آمده است (جدول ۸).

جدول ۷- وضعیت کودهای ازته، فسفره و پتاسه در برنامه و میزان تحقق آن در استان قزوین (سال زراعی ۱۴۰۲-۱۴۰۳)

نوع محصول	سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲			سال ۱۴۰۲-۱۴۰۳ (طبق برنامه)			سال ۱۴۰۲-۱۴۰۳ (محقق شده)		
	کود ازته	کود فسفره	کود پتاسه	کود ازته	کود فسفره	کود پتاسه	کود ازته	کود فسفره	کود پتاسه
گندم آبی	۱۲۴۲۳۵	۱۴۹۱	۴۹۷	۳۰۰	۱۰۰	۵۰	۳۰۰	۱۰۰	۵۰
گندم دیم	۸۱۵۶	۱۶۳۱	۰	۱۰۰	۵۰	۰	۱۰۰	۲۰	۴۰
جو آبی	۷۷۲۶	۹۲۷	۳۰۹	۲۵۰	۱۰۰	۵۰	۲۵۰	۱۰۰	۴۰
جو دیم	۵۵۷	۲۳۳	۰	۱۰۰	۵۰	۵۰	۱۰۰	۵۰	۱۰۰
یونجه	۰	۵۲۴	۱۷۵	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کلزا	۸۴۹	۱۲۷	۵۷	۳۵۰	۱۰۰	۵۰	۳۵۰	۱۰۰	۵۰
ذرت علوفه ای	۵۰۶۱	۵۰۶	۱۶۹	۳۰۰	۱۰۰	۵۰	۳۰۰	۱۰۰	۵۰
چغندر قند بهاره	۱۸۹	۲۳	۸	۲۵۰	۱۰۰	۵۰	۲۵۰	۱۰۰	۵۰
ذرت دانه ای	۶۰	۶	۲	۳۰۰	۱۰۰	۵۰	۰	۰	۰
گوجه فرنگی (فضای باز)	۱۶۰۳	۲۴۰	۸۰	۲۰۰	۵۰	۵۰	۲۰۰	۱۰۰	۵۰

جدول ۸ سطح زیر کشت محصولات مختلف زراعی در اراضی S^۱-S^۳ در سامانه تناسب اراضی و میزان تحقق آن در استان قزوین (سال زراعی ۱۴۰۲-۱۴۰۳)

براساس سامانه تناسب اراضی									
سال ۱۴۰۳-۱۴۰۲ (محقق شده)									
نوع محصول	سطح کشت برنامه	سطح S۱	سطح S۲	سطح S۳	S۳ تا S۱ سطح کل	سطح کل کشت	درصد تحقق	سطح کل S۱ تا S۳	درصد تحقق
گندم آبی	۴۹۷۰۱	۷۳۳۰۵.۱	۹۶۸۲۷.۵	۵۳۵۸۳.۰	۲۲۳۷۱۵.۵	۴۹۷۰۰	۱۰۰	۲۷۳۴۱۶	۱۲۲
گندم دیم	۱۱۰۰۰					۱۰۸۷۵۰	۹۹	۱۰۸۷۵۰	-
جو آبی	۳۴۱۰۰	۷۴۶۴۴.۷	۹۵۴۸۷.۹	۶۲۱۰۶.۱	۲۳۲۲۳۸.۷	۳۰۹۰۳	۹۱	۲۶۳۱۴۲	۱۱۳
جو دیم	۸۴۰۶	-	-	-	-	۷۴۳۲	۸۸	۷۴۳۲	-
شلتوک	۳۶۵۰	-	-	-	-	۳۶۵۰	۱۰۰	۳۶۵۰	-
ذرت دانه ای	۵۰۵	۰.۰	۸۲۹۶۵.۱	۸۴۴۶۱.۴	۱۶۷۴۲۶.۵	۲۰۲	۴۰	۱۶۷۶۲۸	۱۰۰
کلزا	۱۰۰۰۰	۰.۰	۷۹۵۵۱.۷	۱۲۱۱۳۹.۴	۲۰۰۶۹۱.۱	۲۸۳۰	۲۸	۲۰۳۵۲۱	۱۰۱
چغندر قند	۲۰۰۰	۸۲۹۱۶.۴	۹۳۰۵۸.۴	۴۶۷۴۷.۳	۲۲۲۷۲۲.۱	۷۵۷	۳۸	۲۲۳۴۷۹	۱۰۰
گوجه فرنگی (فضای باز)	۵۸۲۱	۱۱۰۵۵.۲	۶۴۰۴۲.۶	۲۹۷۴۶.۳	۱۰۴۸۴۴.۱	۸۰۱۵	۱۳۸	۱۱۲۸۵۹	۱۰۸
یونجه	۲۰۹۳۰	۲۸۹۷۸.۲	۶۵۴۵۰.۲	۱۰۵۰۱۰.۶	۱۹۹۴۳۹.۱	۱۷۴۵۰	۸۳	۲۱۶۸۸۹	۱۰۹
ذرت علوفه ای	۲۴۴۱۷		۷۷۶۹۰.۴	۸۹۷۳۶.۱	۱۶۷۴۲۶.۵	۱۶۸۷۰	۶۹	۱۸۴۲۹۶	۱۱۰
گندم آبی	۴۹۷۰۱	۷۳۳۰۵.۱	۹۶۸۲۷.۵	۵۳۵۸۳.۰	۲۲۳۷۱۵.۵	۴۹۷۰۰	۱۰۰	۲۷۳۴۱۶	۱۲۲

برنامه‌های آموزشی و ترویجی اجرا شده در استان قزوین

یکی از اهداف برنامه الگوی کشت اجرای فعالیت‌های ترویجی و آموزشی در راستای تدوین الگوی کشت می‌باشد که در سال ۱۴۰۲-۱۴۰۳ تحقق اهداف برنامه با برنامه‌های پیشنهادی پیشرفت خوبی داشته و انطباق برنامه با اهداف متناسب بوده و فعالیت‌های آموزشی-ترویجی درصد تحقق بالایی داشته است.

جدول ۹- فعالیت‌های رسانه‌ای جمعی و انفرادی

عنوان فعالیت	طبق برنامه ۱۴۰۲-۰۳	تحقق سال ۱۴۰۲-۰۳	درصد تحقق
برنامه تلویزیونی	۲۰	۲۵	۱۲۵
شبکه برکت استان	۸	۶	۷۵
موشن گرافی	۱	۲	۲۰۰
کلیپ	۲	۲	۱۰۰
اسلاید و پزن	۱	۱	۱۰۰
نشریه ترویجی	۲	۱	۵۰
دستورالعمل ترویجی	۲	۲	۱۰۰
بروشور ترویجی	۵	۵	۱۰۰
پوستر ترویجی	۳	۵	۱۶۶.۷
پیامک	۴۵	۴۲	۹۳.۴

جدول ۱۰- سازه‌های ترویجی

عنوان فعالیت (تعداد)	طبق برنامه ۱۴۰۲-۰۳	تحقق سال ۱۴۰۲-۰۳	درصد تحقق
مزارع نوآوری	۲	۲	۱۰۰
سایت‌های ترویجی	۱۵	۱۸	۱۲۰
کانون‌های یادگیری	۴	۴	۱۰۰
کانون‌های جوانان روستایی و عشایری	۴	۴	۱۰۰
صندوق‌های خرد روستایی	۵	۵	۱۰۰
مزارع الگویی	۲۱	۲۱	۱۰۰
مکان‌های اجرای طرح‌های تحقیقی-ترویجی	۱	۱	۱۰۰
رویدادها جشنواره‌ها و نمایشگاه‌ها	۲	۲	۱۰۰

جدول ۱۱- فعالیت‌های آموزشی-ترویجی

عنوان فعالیت (تعداد)	طبق برنامه ۱۴۰۲-۰۳	تحقق سال ۱۴۰۲-۰۳	درصد تحقق
اعزام تیم‌های یاوران تولید	۳۰	۴۵	۱۵۰
دوره‌های مهارت آموزی بهبود و ارتقای مهارت فنی	۱۰ مورد-۵۰۰ نفر	۴۰ مورد-۴۲۵۰ نفر	۴۰۰
روزهای مزرعه	۶۰ مورد	۴۶ مورد-۱۰۵۵ نفر	۷۷
روز انتقال یافته‌های تحقیقاتی	۷	۷ مورد-۱۷۳ نفر	۱۰۰
هفته انتقال یافته‌های تحقیقاتی	۱	۱ مورد-۸۲ نفر	۱۰۰

دوره های ترویجی	۷۰	۷۹ مورد-۱۷۹۳ نفر	۱۱۳
کارگاه ترویجی	۱۳۲	۱۸۷ مورد-۴۷۹۴ نفر	۱۴۲
بازدیدهای ترویجی	۱۵	۱۲ مورد-۲۵۵ نفر	۸۰
دوره های آموزشی آموزش برخط با استفاده از شبکه شاک	۸۰	۷۲ مورد-۱۲۷۳ نفر	۹۰
غیرحضوری آموزش برخط با استفاده از شبکه برکت	۸	۶ مورد	۷۵
طرحهای تحقیقی- ترویجی	۱	۱	۱۰۰
ارتباطات انفرادی و چهره به چهره	۳۵۰۰۰	نفر ۳۹۳۴۸	۱۱۲

چالشهای اجرای الگوی کشت قزوین

جدول ۱۲ - مشکلات و چالش های اجرای طرح الگوی کشت در سطح شهرستان (۱۴۰۲-۱۴۰۳)

تاریخ	محل بازدید (مرکز جهاد کشاورزی دهستان)	نام و نام خانوادگی مسئول گروه	محصول	مسائل مشکلات و چالش ها	توصیه های فنی ارائه شده (با جزئیات)
۱۴۰۳/۰۵/۰۳	کوهین	علرضا واعظی	گندم دیم	۱- نرسیدن کود های مناسب بدست کشاورزان در زمان کشت - ۲ نرسیدن بذر مالهای توصیه شده بدست کشاورزان در زمان کشت. - ۳ عدم داشتن بذر کارهای مناسب و دقیق در دسترس تمام کشاورزان - ۴ عدم وجود بذور جدید معرفی شده برای استان در زمان کشت.	کلیه نهاده های مورد نیاز باید قبل از آماده سازی بستر بذر در اختیار کشاورزان قرار گیرد ۲ - عوامل موثر در بستر سازی مناسب بذر در مزارع گندم دیم مورد بررسی قرار گیرد. ۳ - توصیه مبارزه با علفهای هرز در مزارع دیم.
۱۴۰۳/۰۵/۲۷	ارداق	اعظم خسروی نژاد	گندم آبی	عدم رعایت الگوی کشت - عدم اقدام لازم جهت تغذیه خاک و مبارزه با آفات - عدم اقدام مؤثر جهت تأمین آب مورد نیاز کشاورزی - بحث بیمه محصولات کشاورزی کمبود آب در منطقه - کمبود ماشین آلات در منطقه - عدم پذیرش کشت سورگوم جهت تغذیه دام بعلت عدم خوش خوراکی آن - عدم آگاهی لازم با کشت محصولات کم آب بر	پیشنهاد می شود سازمان غله مستقلاً کشاورزان را بیمه کند. در زمان خرید محصول هزینه بیمه را از محصول کشاورز کم کند. کلاً رضایت چندانی بین بهره برداران و بیمه وجود ندارد پیشنهاد برگزاری نشست های تخصصی بهره برداران با کارشناسان برای هر محصول به صورت جداگانه - طرح سازگاری برای چاه فرم یک تسریع گردد - قبل از ابلاغ دستورالعمل ها از جمله کشت گیاهان کم آب بر مانند سورگوم بازار مصرف و قیمت محصول مشخص گردد تا کشاورزان زیان نبینند

				- بحث کودهای ریز مغذی کاملاً فراموش شده که یکی از دلایل آن قیمت بالای کود است.	هماهنگی و ارتباط مستمر بهره‌بردار با کارشناسان پهنه - همکاری با کارشناسان و متخصصین مربوطه از سوی بهره‌بردار پیگیری برگزاری کلاس‌های آموزشی تخصصی و محصول محور اعم از کاشت، داشت و برداشت - پیگیری کلاس‌های مرتبط با الگوی کشت در منطقه - پیگیری‌های لازم در خصوص ماشین آلات لازم در منطقه
۱۴۰۳/۰۶/۰۳	زیاران	محمد افتراری	گندم آبی	مشکلات سامانه پهنه بندی: به هنگام تقسیم اراضی در زمان فروش یا تقسیم ارث سامانه با مشکل مواجه می شود. - آفات کرم خراط و مگس میوه گیلان به باغات منطقه همه ساله آسیب می‌رساند. - کشاورزان محترم به اصول تغذیه خاک و گیاه آشنایی چندانی ندارند. - سموم موجود در بازار می‌بایست از سوی کارشناسان مربوطه تأیید شود. برخی سموم موجود استاندارد نیستند.	با توجه به تنوع محصولات، پیشنهاد می‌شود تا با پیگیری و مدیریت محقق معین منطقه زیاران، برای هر محصول نشستی با نخبگان هر حوزه و کارشناسان مربوطه در زمان و مکان مناسب برگزار گردد.
۱۴۰۳/۰۶/۰۷	بشاریات غربی	سارا نوروزی	گندم آبی	عدم اقدام به موقع در تحویل کودها به خصوص در محصولات زراعی - عدم اقدام لازم جهت تغذیه گیاهی و مبارزه با آفات و بیماریها - عدم اقدام مؤثر جهت تأمین آب مورد نیاز کشاورزی - ناکافی بودن آموزشها در خصوص مدیریت کشت محصولات زراعی و باغی عدم تغذیه مناسب و عدم آگاهی بهره‌برداران و باغداران - قانون منع صدور مجوز نصب توری دور زمین کشاورزی - استاندارد نبودن سموم و کود مصرفی کشاورزان و اثربخشی ضعیف آنها	پیشنهاد می‌شود تا با پیگیری و محقق معین منطقه ، برای هر محصول دوره های آموزشی مناسب برگزار گردد. - با توجه به کمبود آب مدیریت مناسب در کشت های بهاره صورت گیرد.

					- تخصیص ناکافی کود و سموم کشاورزی از سوی دولت به بهره‌بردار - کمبود آب
هدف گذاری اصلی کارگاه مشارکتی بر مبنای آشنایی کشاورزان با روشهای بهبود بهره‌وری آب کشاورزی در محصول کلزا همچنین باتوجه به اینکه منابع آبی در سطح استان کاهش یافته و احتمال کاهش تخصیص آب برای اراضی تحت پوشش شبکه آب دشت قزوین وجود دارد، راهنمایی‌های لازم برای کشاورزان صورت گرفته تا با منابع آبی مطمئن و چاه‌های شخصی مجاز به کشت کلزا اقدام کنند.	مشکل ریزش بالای کمابین‌ها، عدم حمایت کامل بیمه‌ای در استان عدم تخصیص آب در زمانهای بحرانی کشت محصول در اراضی تحت پوشش شبکه آبیاری دشت قزوین، آشنایی اندکی با روشها و ابزارهای بهبود بهره‌وری آب کشاورزی در کشت محصول کلزا عدم شناخت از سامانه‌های آبیاری بهره‌ور، کشت نشائی کلزا، عدم شناخت از پوشش سطح استخرهای ذخیره آب کشاورزی از ایترو	کلزا	افشین یوسف گمرک چی	اقبال غربی	۱۴۰۳/۰۶/۱۰
- آموزش کاشت، داشت و برداشت محصولات زراعی دهستان مثل برنج - معرفی ارقام پرمحصول برنج مقاوم به بیماری-ها و آفات و ورس - اجرای طرح‌های تحقیقی-ترویجی - ارائه بسته‌های آموزشی اختصاصی برای آفات و بیماری بلاست برنج و ... - سرمایه گذاری برای ارتقاء مکانیزاسیون زراعی و باغی دهستان از طریق ارائه تسهیلات کم بهره و بلندمدت جهت خرید ادوات کشاورزی - سرمایه گذاری برای ارتقاء رانندگی انتقال آب از طریق تامین اعتبار لازم برای خرید لوله های انتقال آب	عدم اقدام موثر در تامین آب مورد نیاز در کشاورزی - عدم انجام آزمایش‌های خاک جهت تغذیه کودی - عدم اقدام به موقع جهت مبارزه با آفات و بیماری و تغذیه گیاهان - ورس در برنج محلی رقم هاشم کم آبی در منطقه، مجوز ندادن برای ساخت استخر - وجود انواع آفات و بیماری‌ها - پایین بودن قیمت محصولات - عدم تامین کود به موقع - مسیر سخت، پریچ و خم، و نامناسب دسترسی روستاهای دهستان به مرکز استان از طریق گردنه قسطنین لار برای بازاریابی محصولات کشاورزی علی رغم فاصله نسبتاً کوتاه - گسترش روزافزون نظام بهره‌برداری خرده مالکی بخاطر خردشدن قطعات زراعی و باغی بواسطه قانون تقسیم ارث	برنج	وحیده علی پور استخری	رجایی دشت	۱۴۰۳/۰۶/۲۴

	- فرسایش آبی خاک‌های منطقه بخاطر توپوگرافی ناهموار و سیلاب‌های ناشی از بارش‌های فصلی - کشت گسترده محصولات زراعی آبدوست مثل برنج - کاهش بارندگی‌های سالیانه و گسترش خشکسالی بخصوص در سال‌های اخیر - کاهش نزولات جوی به صورت برف در سالیان اخیر - مهاجرت نیروی انسانی جوان روستاهای منطقه با سطح مرکز استان و شهرستان‌های استان تهران				
جایجایی مدیران مرکز خدمات در مدت کوتاهی باعث می‌شود تا پیشرفت کار دچار مشکل گردد. ۲- به علت گستردگی کار مراکز خدمات، کمبود نیرو، رسیدگی به امور محوله را دچار اختلال می‌نماید. ۳- وجود کم آبی در منطقه و اقدام موثری جهت تامین آب مورد نیاز کشاورزان صورت نگرفته است. ۴- تامین و توزیع کود و بذر در زمان مناسب صورت نگرفته و میزان بذر خود مصرفی گندم در منطقه بالا بوده است ۵- آزمایش خاک جهت تغذیه کودی باغات و اراضی صورت نمی‌گیرد. ۶- مسئله توزیع کود بسیار زمانبر است و بیشتر انرژی و کار مراکز خدمات معطوف به این مسئله می‌گردد. ۷- اتباع کشورهای خارجی به خصوص اتباع کشور افغانستان با قیمت بالایی اراضی کشاورزان را اجاره و در عوض جهت سود بیشتر کود و سم زیادی برای تولید محصولات مختلف از جمله گوجه مصرف می‌نماید که این امر سلامت و امنیت غذایی را تهدید می‌نماید. ۸- با وجود ابلاغ طرح الگوی کشت، هیچ گونه منع قانونی جهت عدم اجرای الگوی کشت از طرف کشاورزان، وجود ندارد.	اساسی ترین مشکل منطقه در حوزه عدم وجود کانال کشی آب و تامین بذر و کود می باشد که با برنامه ریزی مناسب می توان مشکل را حل نمود.	گندم آبی	امیر حقیقت	اسفرورین	۱۴۰۳/۰۷/۱۴

	۹- تحویل کود حدوداً ۴۵-۳۰ روز طول می کشد و این مدت باعث می شود زمان مناسب مصرف کود از دست رود. ۱۰- با عنایت به کمبود بذر گندم در منطقه، افراد سودجو با نرخ دولتی بذر را دریافت و به نرخ آزاد به فروش می رسانند. ۱۱- بسیاری از دریافت کنندگان کود به علت تفاوت قیمت کود دولتی با بازار آزاد پس از دریافت کود آنرا در بازار آزاد به فروش رسانده، لذا همین مساله (عدم مصرف کود در زراعت گندم) یکی از عوامل مهم در خلاء عملکرد گندم به شمار می آید. ۱۲- کشاورزان نسبت به ارقام جدید که به مراتب از ارقام رایج بهتر هستند، آشنایی کافی ندارند. ۱۳- در سطح منطقه کلاً کانال کشی آب وجود نداشته و تامین آب فقط از طریق چاه های موجود در منطقه می باشد. ۱۴- با توجه به شرایط جغرافیایی منطقه ریزش سن بسیار به محصول آسیب می زند. ۱۵- سطح زیر کشت گوجه با عنایت به کمبود منابع آبی و ابلاغ الگوی کشت بسیار زیاد بوده و کنترل نشده می باشد.				
استفاده از تناوب زراعی مناسب به خصوص با غلات، بهترین روش زراعی کنترل علف های هرز می باشد. به دلیل اینکه کلزا گیاهی پهن برگ و غلات برگ باریک هستند کنترل علف های هرز باریک برگ در مزرعه کلزا با استفاده از علف-کش های اختصاصی باریک برگ کش و علف-های هرز پهن برگ در مزارع غلات با علف-کش های اختصاصی پهن برگ کش موجود به راحتی امکان پذیر است.	ناراضی بودن کشاورزان از تراکم بالای علف های هرز هم خانواده کلزا علی رغم استفاده از سم ترفلان پیش از کاشت، و لوتترول پس از سبز شدن طی بازدید به عمل آمده از و تحقیق از نحوه استفاده از سموم مشخص گردید تمامی نکات لازم برای رسیدن به بهترین نتیجه رعایت نشده است مضاف بر اینکه عدم استفاده از سم بوتیزان استار بعد از کاشت و قبل از سبز شدن موجب پایین آمدن راندمان مبارزه با علف های هرز هم خانواده گردیده است.	کلزا	رضا ستوده	کوهپایه	۱۴۰۳/۰۷/۲۵

نشست ها و جلسات بیشتر برای حل مساله لازم می باشد.	آفت سن گندم هر ساله خسارت زیادی به مزارع وارد می سازد و کشاورزان از این مساله بسیار نگران هستند.	گندم آبی	شیوا قاسمی	قشلاق	۱۴۰۳/۰۷/۲۸
از پیشنهاد برگزاری نشست های تخصصی بهره برداران با کارشناسان برای هر محصول به صورت جداگانه استقبال شد.	کشاورزان محترم به اصول تغذیه خاک و گیاه آشنایی چندانی ندارند در نتیجه از نهاده های کشاورزی به درستی در زمیهای زراعی و باغی استفاده نمی شود.				
- برگزاری کارگاههای آموزشی در خصوص تغذیه مزارع و باغات با حضور کارشناسان مربوطه در حل مساله موثر خواهد بود	- سموم موجود در بازار می بایست از سوی کارشناسان مربوطه تأیید شود. برخی سموم موجود استاندارد نیستند.				
برگزاری کارگاههای آموزشی در خصوص مدیریت باغی و زراعی محصولات در حل مسائل موثر خواهد بود	-				
هماهنگی و ارتباط مستمر بهره بردار با کارشناسان پهنه					
- همکاری با کارشناسان و متخصصین مربوطه از سوی بهره بردار					
فاکتور های زراعی موثر در تولید انتخاب رقم مناسب با تیپ رشد با توجه به اینکه استان قزوین دارای دو اقلیم سرد و معتدل می باشد کشاورزان می توانند استفاده نمایند	طی بازدید به عمل آمده از مزارع کشاورزان منطقه حدود یک دهه می باشد کشاورزان از ارقام رایج استفاده می نمایند با توجه به این مسئله عمر مفید یک رقم ۳-۵ سال در حال حاضر کشاورزان ارقام جدید جایگزین نمایند.	گندم آبی	سید کریم حسینی بای	شریف آباد	۱۴۰۳/۰۸/۰۲
تاریخ مناسب کاشت: مناسب ترین تاریخ کاشت برای ارقام تیپ زمستانه در استان نیمه دوم مهرماه تا ۱۰ آبانماه بوده (حیدری و پیشگام) و برای ارقام با تیپ رشد معتدل ۱۰ آبان لغایت ۳۰ آبانماه می باشد (سیروان، سیوند و بهاران).	کشاورزان منطقه نسبت به استفاده برخی از ارقام رایج و ارقام جدید رغبتی نداشته این امر ناشی از عدم شناخت آنها نسبت به انتخاب رقم مناسب منطقه با تیپ رشد، تهیه بستر مناسب، میزان بذر، تاریخ مناسب کاشت می باشد.				
میزان بذر: میزان بذر با تراکم ۴۰۰ الی ۴۵۰ بذر در هر متر مربع در نظر گرفته شود از کاشت بذر بیش ۲۵۰ کیلو گرم در هکتار کشاورزان جداً خودداری نمایند	کشاورزان از اینکه تامین و تدارک نهاده ها در زمان خود به سهولت تامین نمی شوند ابراز ناراضایتی داشتند. در صورت به تامین به موقع می توانند محصول خوبی را برداشت خواهند نمود از کم اثری علف کش ها در کنترل علف های هرز نیز گله مند بودند.				
تغذیه: کود های کامل ماکرو بر اساس میزان توصیه شده آزمون خاک استفاده شود					
با توجه به تنوع محصولات، پیشنهاد می شود تا با پیگیری و مدیریت محقق معین منطقه شریف آباد، برای هر محصول نشستی با نخبگان هر حوزه	کشاورزان به اصول تغذیه خاک و گیاه آشنایی چندانی ندارند.	گندم آبی	جعفر شهابی فر	شریف آباد	۱۴۰۳/۰۸/۰۵
	- کمبود آب در منطقه				

و کارشناسان مربوطه در زمان و مکان مناسب برگزار گردد. - تامین آب مورد نیاز اراضی بر اساس تعهدی که دولت داده است. - در صورت همکاری بهره‌برداران با دولت، دولت کمک‌ها و تسهیلات لازم را در اختیار کشاورزان قرار خواهد داد.	کمبود ماشین آلات در منطقه - لزوم بررسی استفاده از فاضلاب در اراضی کشاورزی - تامین به موقع نهاده‌های کشاورزی برای بهره‌بردار در زمان مورد نیاز - مدیریت در مصرف بهینه کودهای شیمیایی و آلی و بیولوژیکی در زراعت‌های آبی و باغات. - جدی گرفتن بحث بیمه محصولات کشاورزی و عمل به تعهدات				
توصیه بهترین زمان مناسب جهت مبارزه سن گندم معرفی سموم تایید شده سازمان حفظ نباتات	عدم مبارزه به موقع با سن گندم شکایت کشاورزان از کیفیت نامطلوب سموم	گندم	عباس داوودی	البرز - پیروسیان	۱۷/۰۲/۱۴۰۲
توصیه بهترین زمان مناسب جهت مبارزه با آفات و بیماری‌های کلزا معرفی سموم تایید شده سازمان حفظ نباتات	عدم مبارزه به موقع با آفات کلزا عدم شناخت کشاورزان کلزاکار از آفات و بیماری‌های کلزا شکایت کشاورزان از کیفیت نامطلوب سموم	کلزا	فریدون آسایی	البرز - شریف آباد	۱۷/۰۲/۱۴۰۲

کامل نبودن و پراکندگی لایه‌های مطالعاتی مورد نیاز از جمله خاکشناسی، آب، اقلیم، بازار و ...

با توجه به این موضوع که اجرای الگوی کشت طبق سند ابلاغی در فاز آمادگی قرار دارد و بیشتر به اصلاح ترکیب کشت در سال‌های قبل پرداخته است، ارائه یک الگوی کشت جامع و کاربردی نیازمند مطالعات زیرساختی و جامع و کامل از کلیه عوامل دخیل در تولید و مصرف محصولات کشاورزی از جمله مطالعات مرتبط با منابع و نهاده‌های کشاورزی، وضعیت فرهنگی و اجتماعی کشاورزان، زنجیره تولید و ارزش محصولات، وضعیت قیمت و بازار محصولات و بسیاری از عوامل دیگر می‌باشد. از جمله مهم‌ترین مطالعات منابع تولید مطالعات خاکشناسی، مطالعات اقلیم، مطالعات تناسب اراضی، مطالعات محدوده اراضی و ... می‌باشد که این مطالعات یا وجود ندارند و یا در سال‌های دور صورت گرفته و مطالعات جدید انجام شده نیز کامل نیستند.

نبود قوانین اجرایی و نظارتی مورد نظر و ابزار قانونی به منظور جلوگیری یا ترویج کشت نوع خاصی از محصول

وضع قوانین بالادستی مناسب جهت عملیاتی نمودن الگوی کشت از ضروریات این مهم می‌باشد. با توجه به اینکه کاستی - هایی در زمینه قوانین نظارتی بر رعایت الگوی کشت وجود دارد متأسفانه سازمان قادر به برخورد با کشاورزان متخلف نمی‌باشد، لذا لازم است با هماهنگی مقامات استانی و کشوری نسبت به وضع قوانین مورد نیاز اقدام گردد. قوانینی مانند قطع آب و یا شخم اراضی افراد متخلف و یا حتی وضع قوانین تشویقی برای کشاورزانی که نسبت به رعایت الگوی کشت اقدام نموده اند. اگرچه اولین اولویت سازمان استفاده از مکانیسم‌های ایجابی در جهت ترغیب و ایجاد انگیزه برای کشاورزان می‌باشد اما در برخی موارد که بعضاً در برخی محصولات (محصولات صیفی و جالیزی) نیز شاهد تخلف بسیاری هستیم وجود قوانین و ابزار سلبی بسیار ضروری می‌باشد.

ضعف در مدیریت منابع آبی و برخورد با متخلفین

با توجه به ارتباط تنگاتنگ اجرای الگوی کشت با مدیریت منابع آبی، متأسفانه کم بودن اطلاعات جامع و کامل در خصوص منابع آبی، کمتر برخورد کردن با چاه‌های غیر مجاز و یا برداشت‌های غیرمجاز، کندی تعیین تکلیف چاه‌های فرم یک، کندی برنامه نصب کنتورهای هوشمند و یا مستعمل شدن آن‌ها، عدم تعیین اراضی تحت شرب چاه‌ها بصورت دقیق و ... از جمله چالش‌های اساسی در پیاده سازی الگوی کشت می‌باشد. به صورت خلاصه می‌توان بیان نمود که سه زیر ساخت اساسی در ارائه الگوی کشت (اطلاعات منابع آبی، تعیین تکلیف چاه‌های غیرمجاز، نصب کنتور هوشمند) از مسئولیت‌های شرکت آب منطقه‌ای است و یک زیرساخت (تعیین اراضی تحت شرب چاه‌های کشاورزی) با همکاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان (تأمین اعتبارات لازم) قابل اجرا است و زیر ساخت دیگر برخورد با متخلفین نیز باید از طریق مراجع قانون گذار پیگیری گردد. ناهماهنگی مدیریت زیر ساخت‌های مذکور ارائه الگوی کشت را غیر ممکن خواهد نمود. و در صورت ارائه الگوی کشت بدون زیر ساخت‌های مذکور الگوی کشت ارائه شده قابل کنترل و پایش نخواهد بود.

بعنوان مثال در نصب کنتورهای هوشمند می‌توان اذعان داشت:

نظارت بر الگوی کشت از طریق نصب کنتور هوشمند و شارژ ماهیانه آن متناسب با الگوی کشت ارائه شده توسط سازمان جهاد کشاورزی استان می‌تواند صورت پذیرد. به این صورت که کنتور هوشمند به صورت ماهانه بر اساس نیاز آبی الگوی کشت شارژ گردد و هیچ گونه تغییری در میزان برداشت و زمان برداشت صورت نگیرد در این روش کشاورز ناخود آگاه مجبور به رعایت الگوی کشت خواهد بود. لذا نصب کنتور هوشمند اساسی‌ترین پارامتر در نظارت بر رعایت الگوی کشت خواهد بود و جزء زیرساخت‌های اولیه الگوی کشت است که باید توسط شرکت آب منطقه‌ای استان صورت پذیرد. در حال حاضر کنتورهای نصب شده به صورت سالانه شارژ می‌گردند.

خرد بودن اراضی و بحث خرده مالکی

یکی از چالش‌های اساسی در بخش کشاورزی خرد بودن اراضی و خرده مالکی می باشد که ارائه یک ترکیب کشت مناسب با مفروض بودن کشاورزی مکانیزه را دشوار می نماید. لذا بهره‌وری این اراضی در منابع تولید نیز پائین بوده و دستیابی به آمار دقیق کشت و برنامه‌ریزی مدون از جمله رعایت تناوب زراعی، آیش و ... را مختل می نماید. اگر چه برنامه‌هایی جهت یکپارچگی اراضی و تولید محصولات با ارزش افزوده بالا در نظر گرفته شده است اما نیاز به فرهنگ سازی طی زمان، تخصیص اعتبارات، وضع قوانین مناسب و مکانیسم‌های حمایتی دارد.

ناهماهنگی بین ارگان‌ها و نهادهای مختلف

عملیاتی نمودن الگوی کشت تنها وظیفه سازمان جهاد کشاورزی نیست زیرا بخش کشاورزی در ارتباط و هماهنگی با سایر نهادها و سازمان‌های نظارتی، اجرایی و کشوری فعالیت می‌نماید که از آن جمله می‌توان به استانداری، فرمانداری ها، شرکت آب منطقه‌ای، شرکت برق، دارایی، گمرک، مجلس شورای اسلامی، دادگستری و ... اشاره نمود. با وجود ابلاغ الگوی کشت هماهنگی مورد نیاز که مورد انتظار بود برآورده نگردید و در صورت تحقق این امر بایستی وظایف و مسئولیت‌های هر سازمان یا نهاد اجرایی متناسب با آنچه در اجرای الگوی کشت تعریف شده است به تفکیک شفاف سازی و اجرایی گردد.

پیش‌بینی خرید‌های تضمینی و حمایتی و قراردادی جهت ترویج کشت برخی از محصولات تحت الگوی کشت

افزایش یا کاهش کشت یک محصول نیازمند ابزارهای حمایتی برای تولید و خرید آن محصول می‌باشد و این روند بایستی تا زمانیکه عرضه و تقاضا یا بخش خصوصی به تنظیم بازار آن محصول دست یابد ادامه پیدا کند. اگرچه فقط در خصوص برخی محصولات از جمله کاملینا این امر محقق گردید اما در خصوص محصولات مهمی همچون آفتابگردان روغنی یا سورگوم از پشتیبانی لازم برخوردار نبود.

عدم وجود اعتبارات مکفی برای لحاظ نمودن مشوق‌ها و تسهیلات لازم برای عملیاتی نمودن الگوی کشت

در ابتدای ابلاغ الگوی کشت مقرر گردید ۴۰ همت جهت این برنامه تعلق گیرد که متأسفانه تخصیص نیافت و قطعاً اجرای هر پروژه‌ای بویژه با اهمیت الگوی کشت نیازمند تخصیص اعتبارات کافی می‌باشد. این اعتبارات می‌تواند شامل هزینه کرد در خریدهای حمایتی، خریدهای تضمینی، تامین نهاده‌ها و ادوات، اعطای تسهیلات و یارانه، تامین اعتبار جهت مطالعات، اجرای برنامه‌های آموزشی و ترویجی و ... باشد.

از جمله موارد دیگر می‌توان به:

- . تغییر سیاست‌ها و خط مشی‌های وضع شده در بخش‌های مختلف بخش کشاورزی از قبیل قوانین صادرات و واردات
- . عدم ثبات قیمت محصولات کشاورزی
- . متاثر بودن بخش کشاورزی از شرایط اقلیمی و عدم وجود راهکارهای حمایتی موثر از جمله نظام‌های بیمه‌ای و ...
- . نبود منابع فیزیکی و انسانی کافی در وزارت جهاد کشاورزی
- . عدم تامین یا دسترسی به برخی نهاده‌ها و منابع و ... اشاره نمود.

جمع بندی زیر ساخت ها و الزامات مورد نیاز:

- ارائه الگوی کشت نیازمند زیر ساخت‌های اساسی است که بدون این زیر ساخت‌ها ارائه الگوی کشت نمی‌تواند انتظارات مورد نظر در خصوص مدیریت منابع آب و خاک را برآورده سازد.
- زیر ساخت‌های اساسی به شرح ذیل است.
- ۱- اطلاعات دقیق از منابع آبی و اراضی تحت شرب آنها.
 - ۲- تعیین تکلیف چاه‌های غیر مجاز
 - ۳- نصب کنتورهای هوشمند
 - ۴- وضع قوانین بالادستی از جمله وضع قوانین در خصوص برخورد با کشاورزانی که خارج از الگوی کشت تعریف شده نسبت به کشت اقدام می‌نمایند.
 - ۵- هماهنگی و همدلی سازمان‌ها و ارگان‌های ذیربط در سطح استان
 - ۶- همراهی و مشارکت کشاورزان، تشکلات و ... در راستای پیاده سازی الگوی کشت
 - ۷- اعمال سیاست‌های مناسب قیمت گذاری و تثبیت بازار توسط دولت
 - ۸- ضرورت یکپارچه سازی اراضی
 - ۹- تخصیص اعتبارات مورد نیاز جهت اجرای پروژه‌های مطالعاتی شامل: مطالعات خاکشناسی، مطالعات اقلیم، مطالعات تناسب اراضی، مطالعات اجتماعی، مطالعات محدوده اراضی، مطالعات پایش بازار.

جمع بندی و نتیجه گیری:

به منظور جمع بندی و تعیین میزان دست یابی به اهداف اصلی برنامه الگوی کشت در شاخص سطح زیر کشت، از شاخص ضریب تحقق استفاده گردید (جدول ۱۲). بطوریکه در صورت تحقق سطح ابلاغی بین ۹۰-۱۱۰ درصد ضریب تحقق یک و... در انتها در صورت تحقق کمتر از ۵۰ درصد سطح ابلاغی، ضریب تحقق ۰/۲ تعلق می‌گیرد. بر این اساس میزان تحقق برنامه در خصوص سطح زیر کشت محصولات مهم ۹۸٪ بود. همچنین میزان تحقق برنامه در خصوص عملکرد محصولات ۱۲۱ و تولید ۱۱۵٪ بوده است. میانگین درصد تحقق شاخص‌ها در این استان با افزایش چشمگیری نسبت به سال گذشته ۹۰ درصد بود (جدول ۱۴). لذا در مجموع اجرای برنامه در استان با اهداف برنامه الگوی کشت ابلاغی در حد قابل قبول

ارزیابی می‌شود. لازمه تحقق کامل اجرای الگوی کشت ملی، بسترسازی فرهنگی و پذیرش موضوع از طرف کشاورزان، هماهنگی و همسویی کلیه دستگاههای اجرایی مرتبط و توجه ویژه نهادهای حاکمیتی و مجلس شورای اسلامی می‌باشد.

جدول ۱۳- ضریب تحقق برنامه برای درصدهای مختلف

ضریب تحقق	درصد تا	درصد از
۱/۰	۱۱۰	۹۰
۰/۸	۱۲۰	۸۰
۰/۶	۱۳۰	۷۰
۰/۴	۱۵۰	۵۰
۰/۲	۱۵۰≤	≤۵۰

جدول ۱۴- درصد تحقق واقعی شاخص‌های مختلف در برنامه ابلاغی در استان قزوین (۱۴۰۲-۱۴۰۳)

شاخص	درصد تحقق واقعی برنامه ابلاغی (%) سال ۱۴۰۲-۱۴۰۳
سطح زیر کشت	۹۸ (میانگین وزنی)
عملکرد محصولات	۱۲۱
تولید	۱۱۵
اجرای سیستم‌های آبیاری نوین	۵۶
درجه مکانیزاسیون کشاورزی	۹۸.۷۲
ضریب نفوذ بذر گواهی شده	۶۹.۵
احداث گلخانه	۸۸.۸۲
کود از ته	۱۰۰
کود فسفره	۵۳.۷۵
کود پتاسه	۲۱.۴۳
سطح کل S۱ تا S۳	۱۰۹.۴۴
میانگین درصد تحقق شاخص‌ها	۹۰

- بر اساس نتایج بدست آمده از ارزیابی برنامه الگوی کشت در سال جاری در استان قزوین، نتایج زیر دست آمد:
- سطح زیر کشت محصولات عمده زارعی مانند گندم، جو بیشتر از انتظارات برنامه الگوی کشت در سال دوم اجرای برنامه محقق شده می‌باشد.
 - در مورد محصول جو به دلیل عدم توان رقابتی این محصول با محصولات رقیب از نظر درآمندی و مشکل فروش محصول جو در زمان برداشت، کشاورزان تمایل چندانی به کشت این محصول نداشته، لذا برای رفع این مشکل بایستی دولت در سیاست قیمت تضمینی و خرید تضمینی محصول جو تجدید نظر نماید تا زارعین از کشت این محصول متضرر نشوند و در سال‌های آتی برنامه الگوی کشت، شاهد افزایش در سطح زیر کشت این محصول باشیم. برای تحقق این اهداف بایستی

سیاست حمایتی این محصول از نظر تخصیص نهاده های کشاورزی همانند محصول گندم باشد تا کشاورزان برای کشت این محصول رغبت داشته باشند.

- درصد تحقق سطح زیرکشت و میزان عملکرد کلزا نسبت به سال گذشته بهبود داشته و درصد تحقق تولید از ۶۹ درصد به ۷۶ درصد رسیده است. که این افزایش می تواند به دلیل استفاده از روش های نوین آبیاری و مصرف بهینه کود می باشد.
- در خصوص محصولات بهاره مانند گوجه فرنگی از نظر سطح زیرکشت با اهداف برنامه تفاوت فاحشی داشته بایستی با برنامه ریزی مناسب در سالهای آتی سطح زیرکشت این محصولات به اهداف برنامه نزدیکتر شود. یکی از دلایل کشت این محصولات تفاوت فاحش در آمادی با سایر محصولات می باشد که زارعین اقدام به کشت این محصولات می نمایند. بایستی دولت و وزارت جهاد کشاورزی با هماهنگی مجلس شورای اسلامی سیاست درست و منطقی در حمایت از محصولات رقیب اعمال نمایند.
- استان قزوین در زمینه اجرای سیستم آبیاری در راستای افزایش بهره وری آب تا حدودی مناسب عمل نموده است.
- اهداف برنامه در افزایش ضریب مکانیزاسیون در سال زراعی جاری در محصولات مختلف تا حدودی محقق شده است. اما میزان تحقق اهداف برنامه در افزایش ضریب نفوذ بذر گواهی شده در محصولات استراتژیک گندم (آبی و دیم) و جو (آبی) بسیار کم بوده است. علت کاهش ضریب نفوذ بذر گواهی شده را می توان به اختلاف قیمت خرید گندم و فروش بذر اصلاح شده اشاره نمود که زارعین ترجیح می دهند از بذور خود مصرفی استفاده نمایند. با توجه به اهمیت این ضریب در دستیابی به عملکرد پتانسیل در محصولات زراعی، لازم است به این موضوع توجه و اقدامات ضروری در خصوص افزایش ضریب نفوذ بذر گواهی شده در سطح استان صورت گیرد.
- با توجه به تخصیص صورت گرفته، میزان مصرف کودهای مختلف در محصولات استراتژیک گندم، جو طبق برنامه بوده است. با این حال میزان کود مصرفی با میزان نیاز گیاه فاصله زیادی دارد به ویژه در مصرف کودهای ریز مغذی این فاصله زیاد می باشد.
- برنامه آموزشی و ترویجی در استان قزوین بطور کلی مناسب می باشد.
- در مجموع اجرای برنامه در استان قزوین با اهداف برنامه الگوی کشت ابلاغی قابل قبول ارزیابی می شود، برای تحقق بیشتر برنامه در سال های آتی اجرای الگوی کشت و در جهت رفع نواقص برنامه ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بایستی تلاش نمود. اصلاح و تحقق این برنامه نه تنها همت مدیران استانی را طلب می نماید، بلکه بایستی سیاستمداران و مسئولین محترم وزارت جهاد کشاورزی با همکاری نهادهای حاکمیتی و مجلس شورای اسلامی در خصوص تصویب قوانین حمایتی در زمینه الگوی کشت همکاری لازم را داشته باشند.

Monitoring report on the implementation of the program of the national cultivation model of agricultural products in Qazvin province for the crop

Abstract

The purpose of monitoring the cropping pattern program is to monitor, evaluate, correct, and update the predicted expectations and the results obtained, and to provide feedback to the program's development and implementation factors in order to eliminate weaknesses and strengthen its strengths, and to continuously monitor the proper implementation of the program in line with the determined approaches. In order to summarize and determine the extent to which the main goals of the cropping pattern program in Qazvin province were achieved in the ۱۴۰۲-۱۴۰۳ agricultural year, the realization coefficient index was used. In such a way that if each of the announced programs was achieved between ۹۰-۱۱۰ percent, the realization coefficient was ۱, if ۸۰ to ۱۲۰ percent of the announced program was achieved, the realization coefficient was ۰.۸, if ۷۰ to ۱۳۰ percent of the announced program was achieved, the realization coefficient was ۰.۶, and if less than ۳۰ percent of the announced program was achieved, the realization coefficient was ۰.۳. The program realization rate in Qazvin province regarding the area under crop cultivation was ۹۸%, the program realization rate regarding crop yield was ۱۲۱%, and regarding the production of important crops, this rate was ۱۱۵%. The average percentage of realization of various indicators was ۸۷.۸۰%, which can be an acceptable average considering the implementation of the cultivation pattern.

Keywords: cultivation pattern, food security, resource sustainability.